

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Илин Александров Савов, декан на учебно-научен център „Национална сигурност и обществен ред” – Висше училище по сигурност и икономика - гр. Пловдив, професионално направление 9.1. Национална сигурност, на дисертационен труд на тема „Динамика на сигурността в Междинна Европа (1990-2015г.)“, професионално направление 9.1. Национална сигурност, научна специалност: Стратегии и политики за сигурност с кандидат докторант Михаел Минев Димитров.

Настоящото становище е изготвено въз основа на Заповед на Ректора на НБУ – № 3-РК-151 от 08.02.2018 г., съгласно която съм избран за член на научното жури.

1. Общи сведения за кандидата

Докторантът Михаел Димитров е получил през 2014 г. ОКС „Магистър“ специалност „Национална и международна сигурност” като е завършил Нов Български университет, Департамент „Национална и международна сигурност”. Преди това, през 2012 г. се дипломира в Нов Български университет, Департамент „Национална и международна сигурност”, като е получил ОКС „Бакалавър“ по специалността “Гражданска и корпоративна сигурност”. Същият работи като хоноруван преподавател в Нов Български университет от 01.10.2017 г.

2. Актуалност и значимост на дисертационния труд

Изследването е актуално поради потребността от разработване на методологически апарат насочен към изследване на динамиката на сигурността в регионалните пространства. Значимостта на разработката се определя от повишаващата се важност на регионалните пространства за осъществяването на изследвания на международната сигурност.

Обект на изследването е поведението на всички държавни участници включени, географски или чрез своите национални интереси, в регионалното пространство предмет на изследване, както и историческия контекст на развитието на отношенията помежду им, а **предмет** – взаимодействията свързани със сферата на сигурността и отбраната за периода от 1990 до 2015 г., протичащи в рамките на регионалното пространство Междинна Европа. **Целта** на изследването се изразява в необходимостта от определяне на факторите, от които зависи в най-голяма степен развитието на динамиката на сигурността в Междинна Европа и постигането на по-високо равнище на разбиране, чрез

което да се осъществи планиране за способности или изготвяне на концептуални документи в сферата на сигурността и отбраната.

Решените **задачи** в дисертационния труд са: разработени са методологически положения за дефиниране на границите на регионално пространство; формулирани са групи методологически положения, чрез които се постига съчетаване на структуралисткия подход с равнището на геополитическия анализ и наличните разбирания за сигурност; разкрити са общите характеристики на региона Междинна Европа; проучена е динамиката на сигурността в Междинна Европа за периода от 1990 до 2015 г.; разработено е сценарийно пространство за развитие на динамиката на сигурността в Междинна Европа.

Методологията на изследването инкорпорира различни форми на анализ, съчетаване на синхроничния с диахроничния подход, историко-систематичния метод, Хи-квадрат метод, както и системи и матрици на кръстосани влияния.

Ограниченията пред изследването са съобразени с неговите времеви и ресурсни възможности, а именно: използване на открити източници; при създаването на сценарийното пространство за развитие на динамиката на сигурността в Междинна Европа е остойностена единствено оценката на автора на дисертационния труд; използвани са прогнози, статистически данни и проучвания на други автори.

Първата глава акцентира върху методологическите положения за дефиниране и анализ на регионалното пространство. В резултат от анализ са изведени основните критерии на регионалните пространства, както и възможните типове поведение, които те биха могли да провеждат, възприемайки ги в качеството на обособени системи. Направена е и класификация на геополитическите участници. Описани са методологическите положения, прилагането на които предоставя възможност за определяне на границите на регионалните пространства, базирайки се на емпирични данни. Представени и оценени са основните типове регионални пространства. Коректно и аргументирано е посочена връзката между съдържанието на понятието сигурност за отделните държави и хоризонталните структури в регионалното пространство.

Втора глава разглежда общите характеристики на региона Междинна Европа. Отчетена е вътрешнорегионалната динамика при относителното тегло на държавите, попадащи в географските рамки на настоящото разбиране за границите на региона Междинна Европа. Представени са измененията в междудържавните отношения, породени от възхода на национализма и съпътстващите го политически и социални процеси. Анализирани са факторите, намиращи се в основата на крайното дестабилизиране на ситуацията в Европа към края на XIX век. Оценени са основните резултати за глобалното равновесие, произлезли от Втората световна война и значимостта

на премахването на Германия в качеството ѝ на източник на геополитическо влияние за ситуацията, формираща се в рамките на Междинна Европа.

В трета глава е изследвано актуалното състояние и тенденциите за развитие на динамиката на сигурността в Междинна Европа. Разкрити са връзките и зависимостите както между вътрешните участници, така и между тях и външните участници в региона Междинна Европа. Изведени са последователностите от събития и стойностите на величините, които ги изразяват, намиращи се в основата на промените на равновесното състояние на системата, представляваща предмет на познавателен интерес. Използван е метода на аналитичната индукция, който позволява по-точна интерпретация на информационната част на дисертационния труд, въз основа на обособяването на измеренията на проучваното регионално пространство.

В четвърта глава е разработен сценарий за развитие на динамиката на сигурността в Междинна Европа, основаващ се на матрица на преките влияния, при реализиране на най-вероятните хипотези, с времеви хоризонт до 2025 г. Отчетено и оценено е, че миграционният натиск, тероризма и икономическите дисбаланси в рамките на европейските общества, взаимно се допълват и влошават състоянието на средата на сигурност за държавите, попадащи в региона предмет на изследване на дисертационния труд.

3. Оформление и оценка на дисертационния труд

Представеният ми дисертационен труд на тема: „Динамика на сигурността в Междинна Европа (1990-2015г.)“ е с обем 387 стандартни машинописни страници със следната структура: увод, четири глави, общи изводи и препоръки, заключение и приложение, онагледен е с 43 бр. фигури и 8 бр. таблици. Библиографията включва 14 монографии на кирилица, 241 монографии на латиница, 5 статии на кирилица, 76 статии на латиница, 13 електронни източника и 5 специализирани софтуерни продукта за прилагане на компютърно-подпомагани методи за изследване. Научният апарат показва добри познания на автора относно изследвания проблем.

Дисертационният труд по обем и структура е логично изграден.

Докторантът се е запознал с голям брой изследвания в областта на дисертационния труд, което ми дава основание да твърдя, че същият е наясно с тежестта и значението на изследваната проблематика и правилно интерпретира литературния материал.

Въз основа на изследваната материя в четирите глави на дисертационния труд са формулирани общи изводи и са изведени препоръки.

Докторантът има конструктивно и аналитично мислене и може да открива нововъзникнали научни проблеми, като за целта е използвал съответния инструментариум.

4. Оценка на научните резултати и приноси

Приемам научно и научно-приложните приноси, към които авторът има претенции.

Към научните приноси спадат:

- Анализирани са съществуващите определения за понятието „регион“ и е предложен концептуален поглед към неговата природа, отхвърлящ субстанциалните схващания в това отношение и поставящ ударение върху формулирането на методологически положения, чрез които да се извежда съдържанието му за всеки конкретен случай;
- Изведена е последователност от действия, посредством която е възможно определяне на границите на регионалните пространства, въз основа на емпирични данни, а не на предварително формирани се историко-географски разбирания;
- Аналитично са представени историческите събития допринесли за появата на предпоставки, позволяващи формирането на разбиране за региона Междинна Европа;
- Анализирани са причините, поради които съотношението на силите между доминиращите геополитически участници след края на Студената война, остава изначално нестабилно;
- Изведени са променливите, от които в най-голяма степен зависи състоянието на държавите, географски изграждащи изследвания регион.

Към научно-приложните са:

- Създаден е методологически апарат, който може да бъде използван за осъществяване на изследвания по отношение на регионалната сигурност;
- Изследването на динамиката на сигурността в Междинна Европа за периода от 1990 – 2015 г., както и направеното по отношение на разкриването на по-отдалечените исторически събития;
- Разработеното сценарийно пространство, наред с примерния сценарий за развитие на динамиката на сигурността в Междинна Европа.

5. Оценка на публикациите на докторанта

Представеният списък на публикациите на докторанта показва, че той има достатъчно публикации по темата на дисертационния труд. Посочил е общо седем публикации.

Статиите показват научното израстване на докторанта и са пряко свързани с тематиката изследвана в дисертацията.

Оценявам положително научно-публицистична дейност на докторанта. Литературната осведоменост в публикациите може да бъде приета. Приемам без съмнения, че публикациите са лично дело на кандидата.

Авторефератът към дисертационния труд вярно и точно отразява неговото съдържание, получените резултати и приноси. Съдържанието му следва структурата на дисертацията.

6. Препоръки и бележки

Бих препоръчал на Михаел Димитров да разшири изследванията си в областта на националната сигурност, като въз основа на анализа, синтеза, индукцията и дедукцията, и оценка на резултатите да формулира конкретни изводи, които да съдържат насоки и намерения за по-нататъшни научни разработки и тяхното прилагане в дейността на структурите за сигурност в Република България.

6. Заключение

Представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане за присъждане на образователна и научна степен „доктор“.

Давам **положителна оценка** на дисертационния труд на тема: „Динамика на сигурността в Междинна Европа (1990-2015г.)“ представен от Михаел Минев Димитров редовен докторант към Департамент „Национална и международна сигурност“ на Нов български университет и **препоръчвам на уважаемото научно жури да му бъде присъдена образователна и научна степен „доктор“** по професионално направление 9.1. Национална сигурност, научна специалност - Стратегии и политики за сигурност.

10.04.2018 г.

гр. Пловдив

(проф. д-р Илин Савов)